

Häggman

22.4.2021

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Viite: 19.4.2021 / E 59/2016 vp / Asiantuntijapyyntö

STTK lausunto Komission tiedonanto Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevasta toimintasuunnitelmasta

Lausunnon pääkohdat

- Sosiaalisten oikeuksien pilarin toimeenpano ja eurooppalaista vähimmäislainsäädännön kehittäminen vahvistaa sosiaalista ja demokraattista kehitystä koko unionin alueella
- Sosiaalidialogi ja työmarkkinajärjestöjen rooli on keskeistä laadukkaan EU-säätelyn kehittämisessä.
- Suomen tuki direktiiviesityksille psykososiaalisten riskien ja tuki- ja liikuntaelinsairauksien ehkäisemiseksi olisi tärkeää
- Eurooppalaisen koordinaation ja seurannan laatumittareita on edelleen kehitettävä

STTK kiittää mahdollisuudesta lausua Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevasta toimintasuunnitelmasta. Jaamme suurilta osin hallituksen muodostaman kannan ja politiikkatavoitteet.

STTK kannatta valtioneuvoston tavoin vahvaa sosiaalista ulottuvuutta, ja pitää Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin vahvistamista, sosiaalisten oikeuksien ja työelämän ajantasaisen vähimmäislainsäätelyn kehittämistä ja tehokkaampaa toimeenpanoa, keinoina saavuttaa kestävämpi ja tasa-arvoisempi unioni.

STTK pitää tärkeänä, että Suomi osoittaa tukensa EU:n yhteisen työelämänsäätelyn kehittämiseksi. Esimerkiksi EU:n vähimmäispalkkadiirektiivi, työsuojelun ja -terveyden lisätoimet, työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen sekä samapalkkaisuuden edistäminen ovat kannatettavia tavoitteita koko EU:n tasolla. Myös työelämänkehityksen ja työllisyyspolitiikan kytkös vihreään siirtymään on tärkeä huomioida kaikissa aloitteissa. On myös varmistettava, etteivät sosiaaliset oikeudet jää taloudellisten sisämarkkinavapauksien jalkoihin.

STTK kannattaa kansallisten järjestelmien monimuotoisuuden ottamista sosiaalisen ulottuvuuden lähtökohdaksi myös tulevaisuudessa. Se ei kuitenkaan saa estää kehitystä EU:ssa tai sen jäsenmaissa, vaan sen tulee olla keino parantaa sosiaalisten oikeuksien toteutumista erityisesti niissä jäsenmaissa, joissa on jääty jälkeen sosiaalisten oikeuksien kehityksessä. Tämä tasaa myös kilpailuympäristöä ja ehkäisee vääristynyttä kilpailua esimerkiksi työntekijöiden työehtoja polkemalla.

EUn yleistavoitteet työllisyyden, osaamisen ja sosiaalisen suojelun alalla ovat kannatettavia

STTK yhtyy valtioneuvoston kantaan tukea komission yleistavoitteita työllisyyden, osaamisen ja sosiaalisen suojelun osalta. Raportointi ja seuranta ovat tärkeitä työkaluja, jotta yhteiset tavoitteet toteutuvat. Prosenttitavoitteiden ohelle on kuitenkin tärkeää saada myös kehityksen laatuksia, ja –mittareita. Työllisyyden osatavoitteissa (esim. varhaiskasvatuspalvelujen seuranta) näitä on jo osittain, mutta ei riittävästi. STTK haluaa myös kiinnittää huomiota siihen, että asiakirjan lopun työllisyysasteen vertailussa Suomen työllisyysasteen ja EU-tason tavoitteen osalta käytetään eri lukuja. Suomen työllisyysaste oli Eurostatin laskentatavalla (20 - 64 vuotiaat) 77,2 prosenttia jo vuonna 2019.¹

Työmarkkinajärjestöjen sopimustoiminnan kehittäminen

STTK kiittää valtioneuvostoa työmarkkinaosapuolten keskeisen roolin tunnustamisesta politiikan suunnittelussa. STTK haluaa myös korostaa EU-tason sosiaalisen vuoropuhelun eli työmarkkinajärjestöjen sopimustoiminnan kehittämisen merkitystä. Sekä osapuolten sitouttamista EU-tason sopimiseen niin yleisellä kuin toimialatasolla. Työmarkkinaosapuolilla tulisi olla mahdollisuus osallistua aktiivisesti työelämäasioiden valmisteluun. Esimerkiksi työntekijöiden työturvallisuuteen, työsuojeluun, perhevapaisiin, työehtojen vähimmäistasoon, osaamisen kehittämiseen liittyvät kysymykset tulisi valmistella kolmikantaisesti.

Sosiaalidialogi on yksi Euroopan demokratian kannalta oleellinen työkalu, jolla palkansaajien ja työnantajien näkemyksiä tuodaan esiin EUn päätöksenteossa. Myös rajat ylittävää ylikansallista yritystason vuorovaikutusta tulisi kehittää esimerkiksi tiedottamisen, henkilöstön kuulemisen sekä hallintoedustuksen osalta.

¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment_-_annual_statistics

Häggman

22.4.2021

Suomen kanta normien sovittamisesta työn tulevaisuuteen on punnittu

STTK pitää tärkeänä, että Suomi painottaa EU-politiikassaan sisämarkkinoiden oikeudenmukaisia toimintaedellytyksiä ja pitää myönteisenä, että Suomi korostaa myös puuttumista alustatalouden myötä esiin nousseisiin kilpailuvääristymiin.

STTK kannattaa Suomen näkemystä, jossa eurooppalainen tekoäly perustuu vapauden, ihmisarvon ja yksityisyyden suojan arvoihin. Perusoikeuksiin, kuten henkilötietojen suojaan, liittyviin riskeihin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

STTK toteaa, että teknologian hyvään soveltamiseen kuuluu tietoinen pyrkimys edistää teknologian avulla joitain arvokkaiksi katsottuja yhteiskunnallisia tavoitteita. Tämä korostuu, kun kysymyksessä on tekoäly (ohjelmistot, järjestelmät, koneet ja laitteet sekä teknologiat, joilla on autonomista älykkyyttä).

STTK:n mielestä tekoälyn käyttöönottoa ohjaamaan tarvitaan selkeää ja vahvaa EU:n ja kansallista tietopolitiikkaa, jotta tekoälyn tuomat hyödyt saadaan mahdollisimman laajasti kaikkien yhteiskunnan jäsenten käyttöön ja sen haitat pystytään minimoimaan.

Työterveys- ja turvallisuus

STTK pitää Suomen tukea uuden työterveys- ja turvallisuuden strategiakehyksen laatimiselle vuosiksi 2021-2027 kiitettävänä ja sitä että Suomi painottaa kannassaan myös työntekemisen uusia muotoja. Pidämme myös kiitettävänä, että Suomi haluaa edistää henkistä terveyttä uhkaavien työn psykososiaalisten riskien hallintaa työpaikollilla ja toivoisimme Suomen asettuvan myös kannattamaan direktiiviä psykososiaalisten riskien ehkäisemiseksi. Sen lisäksi toivomme valtioneuvostolta tukea direktiiviesitykselle tuki- ja liikuntaelinsairauksien riskien ehkäisemiseksi, jota ei olla huomioitu suunnitelmassa.

Suomen kanta koulutuksen keittämisestä on hyvin muotoiltu

Investoinnit inhimilliseen pääomaan luovat pohjaa kestäväälle kehitykselle ja niitä tukeville uusille innovaatioille. Ne tukevat myös yksilöiden työuria. STTK pitää osaamistason nostamista yhtenä keskeisimpänä EU:n kilpailukykyä ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta vahvistavana tekijänä. Osaamistason nostoa koskevat tavoitteet tulee ulottaa koko työikäiseen väestöön, koko EU:n laajuudelta. Yksilöille tulee luoda joustavia polkuja oman osaamistason nostamiseen työuran aikana koulutusta kehittämällä.

Tasa-arvoinen unioni ja yhdenvertaisuus ovat keskeisiä unionin kehittämisessä

STTK pitää erittäin kannatettavana, että Suomi vaatii, että sukupuolten tasa-arvo tulee sisällyttää läpileikkaavasti osaksi pilarin toimeenpanoa. Tuemme

Häggman

22.4.2021

myös muilta osin valtioneuvoston kirjauksia tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta.

STTK pitää valtioneuvoston tavoin tärkeänä, että naisiin kohdistuvaa väkivaltaa vastaan lisätään EU-tasolla työtä. Tältä osin kansainvälisen työjärjestön ILO:n yleissopimuksen numero 190, joka koskee väkivallan ja häirinnän poistamista työelämässä, ratifiointi ILO:n jäsenvaltioissa on tärkeää.

Terveyden edistäminen ja hoidon turvaaminen

Terveyden edistämiseen ja hoidon turvaamiseen liittyen STTK haluaa erityisesti kiittää hoitohenkilökunnan työehtojen huomioimisesta ja Suomen painotusta nostaa esiin hoitajien jaksaminen hoitojärjestelmän kantokyvyn merkittävänä tekijänä.

STTK kannattaa Suomen linjaa tukea EU-tason digitalisaatiota koskevia uusia aloitteita, kuten sosiaaliturvapassi ja e-ID.

Koordinaation ja seurannan vahvistaminen

STTK kannattaa valtioneuvoston tavoin talouden ohjausjakson kehittämistä edelleen niin, että se huomioi myös paremmin sosiaaliset-, ympäristö- ja työllisyystoimenpiteet sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet. STTK haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että talouden ohjausjakson mittareita on edelleen syytä kehittää. Konkreettinen ehdotus on tuoda tuloerojen kaventaminen mukaan mittariksi ja tavoitteeksi sosiaalisten oikeuksien pilariin. Muutoin suositeltavina toimenpiteinä saattavat suhteettomasti korostua esimerkiksi ansioturvan tai palkkojen heikennysten kaltaiset keinot, jos niillä ei ole välitöntä vaikutusta syrjäytymis- ja köyhyysriskiin. STTK korostaa myös työmarkkinaosapuolten kanssa käytävää säännöllistä vuoropuhelua talouden ohjauksesta.

STTK pitää kannatettavana sitoutumista hyvinvointitalouden edistämiseen. Sen tulisi edistää myös sosiaalisen pilarin 3. luvun konkreettisia tavoitteita, kuten kohtuuhintaista asumista sekä sosiaaliturvan ja terveystalouden toteutumista erityisesti työvoiman ja henkilöiden liikkuvuuden parantamiseksi. Liikkuvan työvoiman vähimmäisoikeuksien loukkaukset ovat yleisiä unionin eri maissa ja niiden toteutumista tulee valvoa. Näitä tavoitteita tulisi edistää järjestelmiä yhteensovittaen, ei harmonisoiden.

Lopuksi STTK pitää myös valtioneuvoston tukea Eurooppatason yritys vastuuta koskevalle sääntelylle kannatettavana.

Häggman

22.4.2021

STTK ry

Antti Palola
puheenjohtaja

Taina Vallander
johtaja

Lisätietoja

Maria Häggman, kansainvälisten asioiden päällikkö
maria.haggman@sttk.fi